“Dövlət qeydiyyatına alınmışdır”
Azərbaycan Respublikası
Ədliyyə Nazirliyində
Qeydiyyat №1112-A7-472
“29” fevral 2012-ci il

Qeydiyyat və notariat baş idarəsinin rəisi

İlqar Məmmədov

Azərbaycan Respublikası
Dövlət Neft Şirkətinin
“30” noyabr 2011-ci il tarixli 173 nömrəli
əmri ilə təsdiq edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası
Dövlət Neft Şirkətinin prezidenti

Rövnəq Abdullayev

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI DÖVLƏT NEFT ŞİRKƏTİNİN BAKI ALİ NEFT MƏKTƏBİNİN NİZAMNAMƏSİ

BAKI − 2011-ci il

1. ÜMUMİ MÜDDƏALAR

1.1. **Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin Bakı Ali Neft Məktəbi** (bundan sonra "Ali Məktəb") öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını, "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununu, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin əmr və qərarlarını, Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin əmrlərini, kollegiyasının qərarlarını və bu nizamnaməni rəhbər tutur.

1.2. Ali Məktəb - müvafiq səviyyələr (bakalavr, magistr, doktorant) üzrə ali təhsil proqramlarını həyata keçirən dövlət ali təhsil müəssisəsidir.

1.3. Ali Məktəbin hüquqi ünvanı: Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri, Xətai rayonu, AZ 1025, Xocalı prospekti, 30.

1.4. Ali Məktəbin maliyyə ili dövlət qeydiyyatına alındığı tarixdən başlanır və həmin ilin dekabr ayının 31-də başa çatır. Növbəti maliyyə illəri yanvar ayının 1-dən dekabrın ayının 31-i daxil olmaqla dövrü əhatə edir.

1.5. Ali Məktəbdə siyasi partiyaların və dini qurumların strukturlarının yaradılmasına və fəaliyyətinə yol verilmir.

1.6. Ali Məktəb işə qəbulda, vəzifələrə təyin olunmada və ya seçilmədə, əməyin stimullaşdırılmasında, Ali Məktəbə qəbul olunmada, təhsilalanların təqaüdlə təmin edilməsində, ixtisasların seçilməsində, biliyin qiymətləndirilməsində, məzunların işlə təmin edilməsində, ali təhsilin növbəti səviyyəsində təhsilin davam etdirilməsində, ixtisasın artırılmasında və təhsil sahəsində digər məsələlərdə kişilər və qadınlar üçün bərabər imkanlar yaradır.

1.7. Ali Məktəbdə təhsilalanların geyim forması Ali Məktəbin Elmi Şurasının qərarı ilə müəyyən olunur.

1.8. Ali Məktəbin təşkilati-hüquqi forması - dövlət ali təhsil müəssisəsi, növü - ali məktəb, mülkiyyət növü - dövlət, müstəqil konkret ixtisaslar üzrə ali təhsilli mütəxəssis hazırlığını həyata keçirir və elmi tədqiqatlar aparır.

1.9. Ali Məktəb “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq fəaliyyət göstərən dövlət təhsil müəssisəsidir, Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin (bundan sonra “Şirkət”) tabeliyindədir. Ali Məktəb öz öhdəlikləri üçün ona verilmiş əmlak həddində mövcud qanunvericiliyə uyğun olaraq məsuliyyət daşıyır.

1.10. Ali Məktəbin yaradılması, yenidən təşkili və ləğv edilməsi "Dövlət büdcəsindən maliyyələşən təlim-tərbiyə və təhsil müəssisələrinin yaradılması, genişləndirilməsi, yenidən təşkili və ləğv edilməsi Qaydalan"nın təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2003-cü il 14 may tarixli 67 nömrəli qərarına uyğun olaraq həyata keçirilir.

1.11. Ali Məktəbin nizamnaməsi təhsil müəssisəsinin elmi şurası tərəfindən qəbul olunur və təsisçisi tərəfindən təsdiq edilir.

1.12. Ali Məktəbin adı yaradıldığı zaman müəyyənləşdirilmişdir və o, Ali Məktəb yenidən təşkil olunduğu halda dəyişdirilə bilər. Ali Məktəbin növü dəyişərsə, onun adında da müvafiq dəyişiklik edilməlidir.

1.13. Ali Məktəbin fəaliyyətinə xüsusi razılığın verilməsi (lisenziyalaşdırılması) və akkreditasiyası qanunvericiliyə uyğun olaraq həyata keçirilir.

1.14. Ali Məktəb təhsil fəaliyyətini qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyindən alınmış müddətsiz xüsusi razılıq (lisenziya) əsasında həyata keçirir.

1.15. Ali Məktəbin akkreditasiyası təhsil prosesinin təşkilinin, maddi-texniki bazasının, təhsil proqramlarının, elmi fəaliyyətinin, kadr potensialının, maliyyə resurslarının və təhsil infrastrukturunun qəbul olunmuş dövlət standartlarına və digər normativ hüquqi aktların tələblərinə uyğunluğunun müəyyən edilməsi məqsədi ilə aparılır.

1.6. Ali Məktəbin akkreditasiyası "Təhsil müəssisələrinin akkreditasiyası Qaydaları"nın təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2010-cu il 28 sentyabr tarixli 167 nömrəli qərarına əsasən Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilir.

1.17. Ali Məktəbin bazasında özündə müxtəlif tipli təhsil müəssisələrini birləşdirən

komplekslər (kampuslar) yaradıla bilər.

1.18. Ali Məktəb ali təhsilin inkişafı və təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə digər ali təhsil müəssisələri ilə sazişlər bağlamaq, elm, istehsal və digər müəssisə, təşkilat və idarələrin iştirak etdiyi tədris-tərbiyə komplekslərində birləşmək, tədris elmi-istehsal birlikləri (assosiasiyaları) yaratmaq, ərazi tədris istehsal birlikləri və assosiasiyalarına daxil olmaq hüququna malikdir.

1.19. Ali Məktəbin filialları, fakültələri, kafedraları, tədris şöbələri, kitabxanaları, elmi tədqiqat və sınaq laboratoriyaları, doktorantura, əlavə təhsil üçün müvafiq bölmələr, qeydiyyat ofisləri, tədris-təcrübə təsərrüfatları, idman bazaları, tədris teatr və studiyaları, konsert zalları, sərgi salonları, iaşə müəssisələri, xidmət və digər struktur bölmələri fəaliyyət göstərə bilər. Ali Məktəbin strukturunda onun profilinə uyğun istehsal, klinika, elmi tədqiqat, yaradıcılıq, müəssisə və təşkilatları yaradıla bilər.

1.20. Ali Məktəbin strukturu onun elmi şurası tərəfindən müəyyənləşdirilir (filiallar istisna olmaqla) və Ali Məktəbin rektoru tərəfindən təsdiq edilir. Ali Məktəbin struktur bölmələrinin fəaliyyət dairəsi və funksiyaları onun Nizamnaməsinə uyğun həyata keçirilir.

1.21. Ali Məktəbin struktur bölmələri tədris prosesi və elmi tədqiqat işlərinin təşkilində, onun həyata keçirilməsində bilavasitə iştirak edir, Ali Məktəbin Elmi Şurasının qərarlarını, rektorun əmr və sərəncamlarını yerinə yetirir.

1.22. Struktur bölmələrinin rəhbərləri qanunvericiliyə uyğun olaraq təyin olunurlar.

1.23. Ali Məktəbin bəzi struktur bölmələri Elmi Şuranın' qərarı ilə hüquqi şəxs statusuna malik ola bilərlər.

1.24. Ali Məktəb qanunvericiliyə və öz Nizamnaməsinə uyğun olaraq, ölkənin və xarici dövlətlərin ərazisində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin razılığı əsasında filiallar açmaq hüququna malikdir.

1.25. Ali Məktəbin filialları öz funksiyalarını müstəqil olaraq həyata keçirirlər. Filialın fəaliyyətinin idarə edilməsi Ali Məktəbin nizamnaməsinə və filialın əsasnaməsinə uyğun həyata keçirilir.

1.26. Filialın yaradılması, ləğv edilməsi, adının dəyişdirilməsi və onun yerləşdiyi ünvan

barədə rekvizitlər Ali Məktəbin nizamnaməsində öz əksini tapır.

1.27. Filialın rəhbəri (direktoru) Ali Məktəbin vəsatəti əsasında Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti tərəfindən təyin edilir.

1.28. Ali Məktəbdə təhsil Azərbaycan Dövlət Neft Şirkətinin hesabına və ödənişli əsaslarla həyata keçirilir.

1.29. Ali Məktəb təhsil, tərbiyə və elm mərkəzi kimi, nizamnaməsinə uyğun aşağıdakı vəzifələri yerinə yetirir:

- hər bir şəxsin intellektual, mədəni və mənəvi inkişafı, ali təhsilalma tələblərinin ödənilməsi;
- təlim-tərbiyə prosesinin yüksək səviyyədə təşkil edilməsi;
- elmi araşdırmaların aparılması;
- yüksəkixtisaslı elmi-pedaqoji, elmi kadrların hazırlanması;
- ixtisasartırma və kadrların yenidən hazırlanmasının təmin edilməsi;
- qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada təhsil, mədəni-maarif, turizm, maliyyə-iqtisad, təsərrüfat, elmi-istehsalat sahələri üzrə kommersiya fəaliyyəti ilə məşğul olunması;
- beynəlxalq fəaliyyətin və xarici əlaqələrin təmin edilməsi.

1.30. Həmin vəzifələri yerinə yetirmək üçün Ali Məktəb:

- dövlət təhsil standartlarına və ayrı-ayrı ixtisaslar (ixtisaslaşmalar) üzrə təhsil proqramlarına uyğun tədris sənədlərini və tədris prosesinin təşkilinə aid digər sənədləri səlahiyyətləri çərçivəsində müstəqil hazırlayır;
- tədris prosesini təşkil edir və onun monitorinqini həyata keçirir;
- təlim prosesində innovativ texnologiyalardan və yeni təlim üsullarından istifadə edir;
- elmi, ixtisaslaşdırılmış və dissertasiya şuralarının işini təşkil edir və həyata keçirir;
- profilinə uyğun elmi tədqiqat işlərini həyata keçirir və elmi-metodik sənədlər hazırlayır;

- elmi-praktik konfranslar, seminarlar, simpoziumlar, olimpiadalar, müsabiqələr, sərgilər və s. təşkil edir və həyata keçirir;
- elmi əlaqələr yaradır, təhsil və elmi-texniki əməkdaşlıq haqqında saziş və müqavilələr bağlayır, təhsillə bağlı layihələrdə, o cümlədən beynəlxalq layihələrdə iştirak edir;
- təhsilin keyfiyyət səviyyəsi ölkədə qəbul olunan dövlət təhsil standartları əsasında beynəlxalq və ümumavropa təhsil sisteminin prinsiplərinin tətbiqi ilə bağlı müasir informasiya və elmi-metodik təminatını, ali təhsil müəssisəsinin xüsusi veb-portalını, qlobal kompüter şəbəkəsi (internet) üçün informasiya resurslarını yaradır;
- elmi əsərləri, dərslik, dərs vəsaiti, tədris və tədris-metodik ədəbiyyatları hazırlayır və nəşr edir;
- tələbələrə və professor-müəllim heyətinə idman, sağlamlıq, iaşə və məişət xidmətləri həyata keçirir;
- təsərrüfat və maliyyə fəaliyyətini həyata keçirir;
- maddi-texniki və tədris bazasının möhkəmləndirilməsi və genişləndirilməsi istiqamətində işlər görür;
- müəllim-tələbə mübadiləsini və onların xaricdə təcrübə keçmələri üçün beynəlxalq əlaqələr yaradır.

1.31. Ali Məktəbdə mütəxəssislər və elmi-pedaqoji kadr hazırlığı üç səviyyədən ibarətdir:

- bakalavriat;
- magistratura;
- doktorantura.

1.32. Ali təhsil pilləsində aşağıdakı təhsilalma formaları müəyyən edilir:

- əyani;
- qiyabi;
- distant (məsafədən);

- sərbəst (eksternat).

1.33. Bakalavriat təhsil səviyyəsində tam orta təhsil və orta ixtisas təhsili bazasında ayrı-ayrı ixtisasların təhsil proqramları üzrə genişprofilli, ali təhsilli mütəxəssislər hazırlanır. Bakalavriat təhsili başa çatmış ali təhsildir. Ali Məktəbdə bakalavriat səviyyəsində əyani forma üzrə təhsilin normativ müddəti 4 ildir. Qiyabi forma üzrə təhsil müddəti bir il artıqdır. Bakalavriatı bitirən məzunlara "bakalavr" ali peşə-ixtisas dərəcəsi verilir. Bakalavriat təhsili almış məzun, elmi tədqiqat və ali təhsil müəssisələrində elmi-pedaqoji fəaliyyət istisna olmaqla, bütün digər sahələrdə əmək fəaliyyəti ilə məşğul ola bilər. Bu təhsil səviyyəsini bitirən şəxslər təhsillərini magistratura səviyyəsində davam etdirə bilərlər. Bakalavriat təhsilinin məzmunu və təşkili Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2010-cu il 24 iyun tarixli 117 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Bakalavriat təhsilinin məzmunu və təşkili Qaydalarına uyğun olaraq müəyyən edilir.

1.34. Magistratura ali təhsilin ikinci səviyyəsi olmaqla, ixtisaslaşmalar üzrə hər hansı ixtisas sahəsinin elmi tədqiqat və ya peşəkar məqsədlər üçün daha dərindən öyrənilməsini nəzərdə tutur. Ali Məktəbdə magistratura səviyyəsində əyani forma üzrə təhsilin normativ müddəti 2 ildir. Qiyabi forma üzrə təhsil müddəti altı ay artıqdır. Magistratura səviyyəsini bitirən şəxslərə "magistr" ali elmi-ixtisas dərəcəsi verilir. Magistraturanı bitirmiş şəxslərə peşəkar fəaliyyətlə, elmi tədqiqat və elmi-pedaqoji işlərlə məşğul olmaq hüququ verilir. Bu təhsil səviyyəsini bitirən şəxslər təhsillərini doktoranturada davam etdirə bilərlər. Magistratura təhsilinin məzmunu, təşkili və "magistr" dərəcəsinin verilməsi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2010-cu İI12 may tarixli 88 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Magistratura təhsilinin məzmunu, təşkili və "magistr" dərəcələrinin verilməsi Qaydalarf'na əsasən müəyyən edilir.

1.35. Ali Məktəbdə ali təhsilin üçüncü səviyyəsi doktoranturadır. Doktorantura ali təhsilin ən yüksək səviyyəsi olmaqla, elmi və elmi-pedaqoji kadrların hazırlanmasını, ixtisas və elmi dərəcələrin yüksəldilməsini təmin edir. Doktorantura təhsili Ali Məktəbdə yaradılan doktoranturada həyata keçirilir və müvafiq elmi dərəcənin verilməsi ilə başa çatır. Elmi dərəcələr Ali Məktəbdə və elmi təşkilatlarda fəaliyyət göstərən dissertasiya şuralarının vəsatəti əsasında qanunvericiliyə uyğun olaraq verilir.

1.36. Ali Məktəbdə doktoranturanın yaradılması və doktoranturaya qəbul Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2010-cu il 1 iyul tarixli 129 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Doktoranturaların yaradılması və doktoranturaya qəbul Qaydaları”na əsasən həyata keçirilir.

1.37. Ali Məktəbdə, elmi və digər təşkilatlarda çalışan elmi-pedaqoji kadrlara elmi dərəcələrin verilməsi dissertantlıq yolu ilə də reallaşdırılır. Ali Məktəbin müvafiq kafedralarına və elmi tədqiqat müəssisələrinə dissertantların təhkim olunması və elmi dərəcələrin verilməsi qaydaları Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilir. Ali Məktəbin kadrlarına elmi və pedaqoji fəaliyyət sahəsində əldə etdikləri nəticələrə görə müəyyən edilmiş qaydada elmi adlar verilir. Ali Məktəbdə dosent və professor elmi adlarının verilməsi qaydaları və şərtləri Azərbaycan Respublikasının Ali Attestasiya Komissiyası tərəfindən müəyyən edilir.

Ali Məktəbin fəxri professor (doktor) və dosent adı vermək hüququ vardır. Fəxri adların verilməsi qaydaları ayrıca əsasnamə ilə müəyyən olunur.

1.38. Ali Məktəb öz imkanları daxilində bu Nizamnaməyə uyğun olaraq ali təhsilin müvafiq səviyyəsini bitirmək haqqında dövlət sənədi olan vətəndaşlara diplom verməklə yanaşı, onların əlavə təhsil almasını da təşkil edə bilər. Əlavə təhsil hər bir vətəndaşın fasiləsiz təhsil almaq imkanını təmin edir və insan potensialının inkişafı, kadrların intellektual və peşə hazırlığı səviyyəsinin yüksəldilməsi və təkmilləşdirilməsi, onların daim dəyişən və yeniləşən əmək bazarına uyğunlaşdırılınası, yaşlı vətəndaşların ölkənin sosial, iqtisadi, siyasi və mədəni həyatında fəal və səmərəli iştirakının təmin edilməsi vəzifələrini daşıyır. Əlavə təhsil aşağıdakı istiqamətləri əhatə edir:

- ixtisasartırma;
- kadrların yenidən hazırlanması;
- stajkeçmə və kadrların təkmilləşdirilməsi;
- təkrar ali təhsil;
- dərəcələrin yüksəldilməsi;
- yaşlıların təhsili.

Əlavə təhsilin məzmunu, təşkili və əlavə təhsilin hər hansı istiqaməti üzrə təhsil almış şəxslərə müvafiq sənədin verilməsi "Əlavə təhsilin məzmunu, təşkili və əlavə təhsilin hər hansı istiqaməti üzrə təhsil almış şəxslərə müvafiq sənədin verilməsi Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2010-cu il 6 sentyabr tarixli 163 nömrəli qərarına əsasən müəyyənləşdirilir və bu təhsil ödənişli əsaslarla həyata keçirilir.

1.39. Ali Məktəbdə tədris ali təhsilin ayrı-ayrı səviyyələri üzrə təhsilin məzmununu və mənimsəmə qaydalarını müəyyən edən təhsil proqramları (kurikulumları) üzrə həyata keçirilir.

2. ALİ MƏKTƏBƏ TƏLƏBƏ QƏBULU

2.1. Bakalavr səviyyəsinə tam orta təhsili və orta ixtisas təhsili olan şəxslər, magistratura səviyyəsinə isə bakalavr səviyyəsini bitirən şəxslər ixtisasın və təhsil müəssisəsinin sərbəst seçimi əsasında, müsabiqə yolu ilə, müəyyən olunmuş qaydada Ali Məktəbə qəbul oluna bilərlər.

Ali Məktəbə tələbə qəbulu biliyin qiymətləndirilməsi üzrə keçirilən imtahanlarda abituriyentlərin əldə etdikləri nəticələrə əsasən Azərbaycan Respublikasının Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası tərəfindən həyata keçirilir.

2.2. Ali Məktəbin bakalavriat, magistratura və doktorantura səviyyələrinə əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin qəbulu Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələr əsasında, habelə Ali Məktəblə əcnəbi və ya vətəndaşlığı olmayan şəxs arasında bağlanan müqaviləyə uyğun olaraq ödənişli əsaslarla həyata keçirilir.

2.3. Ali Məktəbə tələbə qəbulu planı müvafiq dövlət, həmçinin ayrı-ayrı müəssisə və təşkilatların sifarişi əsasında, Ali Məktəbin imkanları nəzərə alınmaqla, Ali Məktəbin və Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin təklifləri əsasında Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyənləşdirilir.

2.4. Hər bir təhsilalan, valideyn və ya digər qanuni nümayəndə Ali Məktəbin tədris prosesini tənzimləyən aşağıdakı hüquqi sənədlərlə tanış ola bilər:

- Ali Məktəbin nizamnaməsi;
- Təhsil sahəsində fəaliyyət üçün xüsusi razılıq (lisenziya);
- Ali Məktəbin dövlət akkreditasiyası haqqında sənəd.

2.5. Təkrar ali təhsil, ixtisasartırma və yenidənhazırlanma, stajkeçmə və peşə hazırlığı kurslarına qəbul Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi və Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti tərəfindən müəyyən edilmiş qaydada həyata keçirilir.

3. ALİ MƏKTƏBİN TƏDRİS FƏALİYYƏTİ

3.1. Ali Məktəbdə tədris dili dövlət dili - Azərbaycan dilidir.'-Ali Məktəbin imkanları nəzərə alınmaqla, təlim xarici dillərdə də aparıla bilər.

3.2. Ali Məktəb ali təhsilin səviyyələri üzrə aşağıdakı təhsil proqramlarını (kurikulumları) həyata keçirirlər:

- bakalavriat;
- magistratura;
- doktorantura;
- əlavə təhsil.

Ali Məktəbdə beynəlxalq təhsil proqramları da həyata keçirilir. Beynəlxalq təhsil proqramları üzrə mütəxəssis hazırlığı dövlətlərarası müqavilələrə, müvafiq qanunvericiliyə və Ali Məktəbin Nizamnaməsinə əsasən tənzimlənir.

3.3. Ali Məktəbdə ali təhsil proqramlarına və onların həyata keçirilməsinə qoyulan ümumi tələblər Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2010-cu il 23 aprel tarixli 75 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Ali təhsil pilləsinin‘dövlət standartı və proqramı" (bundan sonra - dövlət təhsil standartı) ilə müəyyənləşdirilir.

3.4. Ali təhsilin səviyyələrində ixtisaslar üzrə təhsil proqramlarında aşağıdakı fənn bölmələri nəzərdə tutulur:

bakalavriat səviyyəsində:

- humanitar fənlər;
- texniki fənlər;
- ixtisasın peşə hazırlığı fənləri.

Humanitar fənn bölməsi sosial fəaliyyətin müxtəlif sahələrində mövcud problemləri və prosesləri araşdırmağı təmin edir.

İxtisasın peşə hazırlığı fənləri ixtisasa dair standart və qeyri-standart məsələləri həll etmək üçün lazımi bilik, bacarıq və vərdişlərin öyrənilməsini təmin edir.

Ümumi auditoriya saatlarının 15-20 faizi humanitar fənlərin, 80-85 faizi isə peşə hazırlığını təmin edən fənlərin tədrisinə ayrılır. İxtisas sahələrindən asılı olaraq fənlərin tədrisinə ayrılan tədris saatlarının miqdarı dəyişdirilə bilər.

Humanitar fənn bölməsinə məcburi fənlər kimi "Azərbaycan tarixi", "Azərbaycan dili" (xarici dildə təhsil alanlar üçün), "Xarici dil" fənləri daxildir.

Bakalavr səviyyəsində təkrar ali təhsil alanlar üçün ixtisaslar üzrə təhsil proqramlarına uyğun qısaldılmış proqramlar da tətbiq edilə bilər. Qısaldılmış təhsil proqramlarına yalnız ixtisasın peşə hazırlığı fənləri daxil edilir. Bu proqramlar üzrə təhsil qısaldılmış müddətdə başa çatdırılır;

Magistratura səviyyəsində ixtisaslar üzrə təhsil proqramları təhsil və elmi tədqiqat hissələrindən ibarətdir. Bu zaman təhsil hissəsinə ayrılan saatların fpcmi 40-50 faiz təşkil edir.

Təhsil hissəsində aşağıdakı fənn bölmələri nəzərdə tutulur:

- texniki fənlər;
- ixtisaslaşma fənləri.

Bu bölmələrə daxil olan fənlərin tədrisi zamanı magistrlara müvafiq elm sahəsində elmi tədqiqat işlərini aparmaq və təşkil etmək, müasir informasiya texnologiyalarından istifadə etmək, ali təhsil müəssisələrində pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olmaq, idarəetmə sahəsində fəaliyyət göstərmək vərdişləri aşılanır.

Bu təhsil proqramları üzrə humanitar fənlər bölməsinə ümumi auditoriya saatlarının 25-30 faizi, ixtisaslaşma fənlərinə 70 faizi ayrılır.

Humanitar fənn bölməsinə məcburi fənlər kimi "Xarici dil", "Ali məktəb pedaqogikası" və "Psixologiya" fənləri daxildir.

İxtisaslar üzrə bakalavr və magistr təhsil proqramlarının bütün fənn bölmələrinə seçmə fənlər daxildir. Hər iki proqramda seçmə fənlərə ayrılan saatların həcmi ümumi saat həcminin 25-30 faizini təşkil edir. Həmin fənlər Ali Məktəb tərəfindən müəyyənləşdirilir.

3.5. Ali Məktəbdə ali təhsil pilləsinin ayrı-ayrı ixtisasları (ixtisaslaşmaları) üzrə təhsil

proqramları müvafiq tədris-metodiki sənədlər əsasında həyata keçirilir.

Bu sənədlərin formaları səlahiyyətləri çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi və Ali Məktəb tərəfindən müəyyənləşdirilir.

3.6. İxtisaslar üzrə təhsil proqramlarında normativ təhsil müddətləri dövlət təhsil standartı ilə müəyyən edilir.

3.7. Ali Məktəbdə ixtisaslar üzrə tədris prosesinin təşkili ali təhsil pilləsinin dövlət təhsil standartına uyğun hazırlanmış və Ali Məktəbin rəhbəri tərəfindən təsdiq edilmiş tədris planı əsasında həyata keçirilir.

Ali Məktəbin bakalavr pilləsində tələbələrin həftəlik maksimal tədris yükünün həcmi 45 saatdır (auditoriya və auditoriyadankənar məşğələlər nəzərə alınmaqla).

Auditoriya dərsləri həftədə bakalavriat səviyyəsində 30 saatdan, magistratura səviyyəsində isə 16 saatdan çox olmamalıdır.

Tədris planında tədris işinin həcmi kredit vahidləri ilə müəyyənləşdirilir və bir kredit 30 (15 saat auditoriya və 15 saat tələbənin sərbəst işi) saata bərabərdir. Ali Məktəbdə kredit sistemi ilə tədrisin təşkili Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş qaydada həyata keçirilir.

Əyani forma üzrə məcburi auditoriya dərslərinin maksimal həcmi ayrı-ayrı ixtisaslar üzrə təhsil proqramları ilə müəyyənləşdirilir.

Qiyabi forma üzrə isə tələbələrin auditoriya dərslərinin həcmi ildə bakalavriat səviyyəsində 180-240 saata, magistraturada isə 120-160 saata qədər nəzərdə tutulur.

Hər tədris ilində təlim müddəti sentyabrın 15-dən başlanır və, ixtisas üzrə tədris planına müvafiq olaraq yekunlaşır.

Tədris ili iki semestrdən (payız və yaz) ibarətdir. Bundan əlavə yay tətili müddətində 6 (altı) həftədən çox olmayaraq yay semestri də təşkil oluna bilər.

Tədris ilinin müddəti 40 həftədir. Hər semestr 20 həftədən (5 həftə imtahan sessiyası) ibarətdir.

Bütün təlim müddətində istehsalat təcrübəsi üçün nəzərdə tutulan müddət bakalavriat

səviyyəsində 8-18, magistratura səviyyəsində isə 8-10 həftədir.

Hər tədris ilində tətil müddəti 8-12 həftədir (o cümlədən, qış tətili müddəti 2 həftədən az olmayaraq).

Ali Məktəbdə dərs növlərinə mühazirə, seminar, nəzəri, praktiki və laboratoriya məşğələləri, yoxlama işləri, elmi tədqiqat işləri, kurs işi (layihəsi), tələbələrin sərbəst işləri və s. daxildir.

Akademik saat - 45 dəqiqədir. Bütün növ dərslər üçün 2 akademik saat müəyyənləşdirilir. Akademik saatlararası fasilə 5 dəqiqədən az olmamalıdır.

Ali Məktəbdə ali təhsilin bakalavriat və magistratura səviyyələrinin proqramları təhsilalanların dövlət attestasiyası ilə yekunlaşır. Dövlət attestasiyası bütün təhsilalanlar üçün məcburidir, onun hazırlanmasına və təşkilinə ayrılan müddət 6 həftədir.

Təhsilalanların yekun attestasiyası Dövlət Attestasiya Komissiyası tərəfindən həyata keçirilir. Aralıq attestasiya imtahan formasında həyata keçirilir, hər semestr üzrə imtahanların siyahısı təhsilalanların nəzərinə çatdırılır.

Təhsilalanların cari, aralıq və dövlət attestasiyası zamanı biliyinin qiymətləndirilməsi çoxballı (100 ballı) sistemlə həyata keçirilir və bu sistemdə A (əla), B (çox yaxşı), C (yaxşı), D (kafi), E (qənaətbəxş) və F (qeyri-kafi) qiymətləri müəyyənləşdirilir. Balların göstərilən qiymətlər üzrə bölgüsü Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi tərəfindən müəyyən edilir.

İmtahan sessiyalarının təşkili, tələbələrin biliyinin cari və aralıq qiymətləndirilməsi, dövlət attestasiyasının keçirilməsi qaydaları səlahiyyətləri çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti, Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi tərəfindən və Ali Məktəbin Nizamnaməsi ilə müəyyənləşdirilir.

3.8. Ali Məktəbdə əyani forma üzrə dövlət hesabına təhsilalanların fəaliyyətini stimullaşdırmaq məqsədi ilə onlara qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada təqaüdlər (o cümlədən, adlı təqaüdlər) və yardımlar verilir.

3.9. Ali Məktəbdə təhsilalanların bir təhsil proqramından digərinə keçirilməsi və ya digər ali təhsil müəssisəsinə köçürülməsi, Ali Məktəbdən xaric edilməsi, akademik məzuniyyət

verilməsi və təhsilə bərpa olunması məsələləri Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi tərəfindən müəyyənləşdirilmiş qaydalarla tənzimlənir.

3.10. Ali təhisilin bakalavriat və magistratura təhsil proqramlarını başa vurmuş və yekun dövlət attestasiyasından keçmiş tələbələrə Ali Məktəbin bitirməsi barədə dövlət nümunəli sənəd (diplom) verilir. Həmin diploma əlavədə təhsilalanlar tərəfindən mənimsənilmiş fənlər, onların kreditlə həcmi və qiymətlər göstərilir. Doktoranturada təhsilini başa vurmuş və müvafiq elmi dərəcə almış şəxslərə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2010-cu il 29 aprel tarixli 82 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Təhsil haqqında dövlət sənədlərinin nümunələri və onların verilməsi Qaydalan"na əsasən həmin elmi dərəcəni təsdiq edən vahid formada dövlət nümunəli sənəd - diplom verilir. Ali Məktəbdə rezidenturanı müvəffəqiyyətlə bitirənlərə müvafiq dövlət nümunəli diplom verilir.

Ali Məktəbin bakalavriat və magistratura səviyyələrinin məzunlarına onların arzusu ilə Avropa Komissiyası, Avropa Şurası və YUNESCO/CEPES-in və ona müvafiq Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin nümunəsinə uyğun hazırlanmış diploma əlavə də verilə bilər.

Ali təhsilin müvafiq səviyyələrini bu və ya digər səbəbdən başa vurmayan təhsilalanlara Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2010-cu il 21 yanvar tarixli 12 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Müxtəlif səbəblərdən təhsilin hər hansı pilləsini və səviyyəsini başa vurmayan şəxslərə arayışın verilməsi Qaydasfna uyğun olaraq arayış verilir.

4. ELMİ FƏALİYYƏT

4.1. Ali Məktəbdə mütəxəssis hazırlığı elmlə təhsilin vəhdəti əsasında həyata keçirilir.

4.2. Ali təhsil pilləsində elmi araşdırmalar təhsili idarəetmə orqanlarının tabeliyində fəaliyyət göstərən elmi tədqiqat strukturlarında, Ali Məktəbdə və onun müvafiq qurumlarında və ya bölmələrində (elmi tədqiqat institutları, mərkəzlər, kafedralar, laboratoriyalar və s.) aparılır.

4.3. Ali Məktəbin elm sahəsində fəaliyyəti onun profilinə uyğun elmin müvafiq sahələrinin inkişafına, elmi tədqiqatların nəticələrinin tədris prosesinə tətbiqinə

yönəldilir.

4.4. Təhsil sistemində aparılan elmi tədqiqat işləri fundamental və tətbiqi xarakter daşıyır.

4.5. Elmi fəaliyyət professor-müəllim heyətinin işinin tərkib hissəsidir. Ali Məktəbdə elmi tədqiqat işlərinin aparılması və təşkili qaydaları bu Nizamnamə ilə müəyyənləşir.

4.6. Ali Məktəbdə aparılan elmi tədqiqat işlərinin nəticələrinin istehsalata və tədris prosesinə (mühazirə, məşğələ, seminar, laboratoriya dərslərinə, kurs layihələrinə, kurs və buraxılış işlərinə, magistr və doktorluq dissertasiyalarına) tətbiq olunmasını və monoqrafiyalar, elmi məqalələr, dərsliklər, dərs vəsaitləri, metodik vəsaitlər şəklində dərc olunmaqla və elmi forumlarda məruzə edilərək yayılmasını təşkil edirlər.

4.7. Ali Məktəbdə aparılan elmi tədqiqat işlərinin nəticələri professor-müəllim heyətinin müəyyən vəzifələrə seçkisi və təyin olunması zamanı nəzərə alınır.

4.8. Ali Məktəbdə aparılan elmi araşdırmalar Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin hesabı, müxtəlif fondlar, Ali Məktəbin büdcədənkənar və sifarişlər əsasında daxil olan vəsaitləri, eləcə də qrantlar hesabına həyata keçirilir.

4.9. Təhsilin inkişaf problemləri ilə bağlı elmi araşdırmalar innovasiya xarakteri daşımaqla, elmin inkişafına, təhsil tarixinin öyrənilməsinə, təhsilin təşkilinin və idarə olunmasının təkmilləşdirilməsinə, tədris prosesinin müasir metodlarla qurulmasına, tədrisin yeni texnologiyalarının və digər istiqamətlər üzrə pedaqoji innovasiyaların hazırlanmasına və tətbiqinə yönəldilir.

5. ALİ MƏKTƏBİNİN İDARƏ OLUNMASI

5.1. Ali Məktəbin idarə olunmasında demokratikliyi və şəffaflığı təmin etmək məqsədi ilə orada idarə və özünüidarə orqanları (ümumi yığıncaq, himayəçilər, elmi, elmi- metodiki, pedaqoji, təhsilalanlar, qəyyumlar şuraları və s.) yaradıla bilər. Həmin qurumların yaradılması qaydaları və səlahiyyətləri bu Nizamnaməyə uyğun olaraq xüsusi qaydalar əsasında müəyyənləşdirilir.

5.2. Ali Məktəbin ali idarəetmə orqanı Elmi Şuradır. Elmi Şura seçkili orqandır, onun yaradılması və fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilən "Ali təhsil müəssisəsinin Elmi Şurası haqqında Əsasnamə", Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin təsdiq etdiyi "Ali təhsil müəssisəsinin Nümunəvi Nizamnaməsi" və Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin Prezidentinin müəyyən etdiyi qaydada tənzimlənir.

Ali Məktəbin fəaliyyətinə bilavasitə rəhbərlik rektor tərəfindən həyata keçirilir. Ali Məktəbin rektoru qanunvericiliyə uyğun qaydada təyin olunur və ya vəzifəsindən azad edilir.

Rektor əvəzçiliklə təyin oluna bilməz.

Ali Məktəbin prorektorları (tədris, elm, təlim-tərbiyə, təsərrüfat işləri və beynəlxalq əlaqələr üzrə) Ali Məktəbin rektorunun təqdimatı əsasında Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti tərəfindən təyin olunurlar.

Rektor mütəxəssis hazırlığının keyfiyyətinə, ali təhsil müəssisəsində tədris, elm, tərbiyə, maliyyə-təsərrüfat işlərinin təşkilinə və büdcənin icrasına görə məsuliyyət daşıyır.

Rektor ali təhsil müəssisəsinin inzibati-funksional idarəetmə strukturunu və ştat cədvəlini təsdiq edir.

Rektorun səlahiyyətləri bu Nizamnamə ilə müəyyənləşdirilir. Ali Məktəbin idarə edilməsi ilə bağlı məsələlərə təhsili idarəetmə orqanları (5.1 -ci bənddə yaradılması nəzərdə tutulan orqanlar) istisna olmaqla, dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanlarının və digər təşkilatların müdaxiləsinə yol verilmir.

5.4. Fakültə Ali Məktəbin tədris elm və inzibati bölməsi olub, eyni sahə və istiqamət

daxilindəki bir və ya bir-birinə yaxın olan bir neçə ixtisas üzrə bakalavr, magistr və doktorların hazırlanmasını, müvafiq sahə üzrə mütəxəssislərin (kadrların) ixtisasının artırılması (və yenidən hazırlanması) işini həyata keçirir, eləcə də elmi tədqiqat və tərbiyə işlərinə rəhbərlik edir.

Ali Məktəbin fakültələrinə ümumi rəhbərlik fakültə elmi şurası tərəfindən həyata keçirilir. Fakültə elmi şurası Ali Məktəbin rektorunun əmrinə əsasən 3 il müddətinə seçilir. Fakültə elmi şurasının sədri - dekandır. Fakültə elmi şurasının vaxtından əvvəl yenidən seçilməsi onun üzvlərinin ən azı 2/3 hissəsinin tələbi ilə, həmçinin müstəsna hallarda Ali Məktəbin rektorunun təqdimatına görə həyata keçirilə bilər. Fakültə elmi şurasının tərkibi rektor tərəfindən təsdiq edilir. Fakültə elmi şurasının tərkibi və səlahiyyətləri Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş qaydalarla tənzimlənir.

5.5. Ali Məktəbin fakültələrinə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada bu vəzifəyə seçilmiş və ya təyin olunmuş dekan rəhbərlik edir.

Dekan:

- fakültədə tədris prosesinə, tərbiyə işlərinə və elmi tədqiqatların yerinə yetirilməsinə bilavasitə rəhbərlik edir;
- təhsil proqramlarının və tədris planlarının dövlət təhsil standartının tələblərinə uyğun olaraq həyata keçirilməsini təmin edir;
- tələbələrin dərslərdə iştirakını təmin edir;
- tələbələrin elmi, pedaqoji və istehsalat təcrübəsinin həyata keçirilməsi üçün şərait yaradır və onu nəzarətdə saxlayır;
- fakültə üzrə dərs cədvəllərinin tərtibinə rəhbərlik edir, onun optimal variantlarının təmin olunması üçün məsuliyyət daşıyır və həyata keçirilməsinə nəzarət edir;
- tələbələrin müstəqil işlərinə nəzarəti təşkil edir və onların elmi fəaliyyətləri üçün şərait yaradılmasını təmin edir;
- tələbələrin imtahanlarının keçirilməsinə nəzarəti təşkil edir, bütün imtahan sessiyalarının normal, mövcud tələblərə uyğun keçirilməsinə birbaşa cavabdehlik daşıyır;

- tələbələri tələbələr sırasından xaric etmək və bərpa etmək üçün rektora təqdimatlar verir;
- tələbələrin buraxılış dövlət imtahanlarına, buraxılış diplom işlərinin və
- magistrlik dissertasiyalarının müdafiəsinə buraxılmasına icazə verir;
- fakültədə dövlət hesabına təhsil alan tələbələri mövcud qaydada təqaüdə təqdim edir;
- fakültədə çalışan professor-müəllim heyətinin ixtisasının artırılması və yenidən hazırlanması işinin həyata keçirilməsinə rəhbərlik edir;
- fakültədə doktorların təhsilinin lazımi səviyyədə təşkil olunmasını təmin edir, onların attestasiyalarını keçirir;
- fakültənin profilinə uyğun dərsliklərin, dərs vəsaitlərinin, fənn proqramlarının, təhsil normalarının, tədris planlarının, metodik göstərişlərin hazırlanmasına təşəbbüs göstərir və bu işə ümumi rəhbərlik edir;
- kafedralararası müşavirələrin, elmi-metodiki müzakirələrin və konfransların keçirilməsini təşkil edir və onlara rəhbərlik edir;
- ümumfakültə elmi-metodiki və elmi seminarlarının təşkilini təmin edir;
- fakültədə hazırlanan ixtisaslar üzrə peşəyönümü işinin aparılmasını təşkil edir və onun lazımi səviyyədə aparılmasına məsuliyyət daşıyır;
- ali təhsilin hər üç səviyyəsi üzrə fakültədə hazırlanması mümkün və zəruri olan ixtisasları, ixtisaslaşmaları müəyyənləşdirir, illik və perspektiv qəbul planları üzrə ali məktəbin rəhbərinə təkliflər təqdim edir;
- fakültə elmi şurasına rəhbərlik edir;
- ali təhsil müəssisəsində fakültə ilə bağlı olan bütün tədbirlərdə, komissiyalarda, yığıncaq və şuralarda fakültəni təmsil edir;
- müavinlərinin təyin edilməsi üçün təqdimat verir;
- fakültədə olan bütün tədris-köməkçi heyətin işinə nəzarət edir, onların işə qəbulu və işdən azad olunması, eləcə də həvəsləndirilməsi və cəzalandırılması üçün Ali Məktəbin rəhbərinə təqdimat verir;

- ayrı-ayrı kafedraların tədris yükünün düzgünlüyünü yoxlayıb, onlara rəy verir.

5.6. Kafedra Ali Məktəbin (fakültənin) əsas tədris elm struktur bölməsi olub, bir və ya bir neçə yaxın fənlər üzrə tədris, metodiki, elmi tədqiqat, elmi-pedaqoji və elmi işçilərin hazırlanması, yenidən hazırlanması, ixtisaslarının artırılmasını və təhsilalanlar arasında tərbiyə işlərini həyata keçirir.

Kafedranın əsas vəzifələri aşağıdakılardır:

- bütün təhsil formaları üçün tədris planlarında nəzərdə tutulmuş mühazirələrin, laboratoriya işlərinin, praktiki seminar və digər dərslərin yüksək elmi-nəzəri və metodiki səviyyədə aparılması;
- kurs və buraxılış işlərinə (layihələrinə), istehsalat və digər təcrübələrə, tələbələrin sərbəst işlərinə və dərslərinə rəhbərlik edilməsi;
- cari imtahanların keçirilməsi;
- dövlət imtahanlarının təşkili və keçirilməsi;
- təhsilalanlar arasında tərbiyə işinin təşkili;
- kafedrada tədris edilən fənlər üzrə tədris proqramlarının işlənib hazırlanması və müvafiq qaydada təsdiq üçün təqdim olunması, həmçinin digər kafedraların hazırladıqları tədris proqramlarına rəy verilməsi;
- dərslik, dərs vəsaitləri, metodiki rəhbərlik və göstərişlərin və əyani vəsaitlərin hazırlanması, rektorluğun (fakültənin) göstərişi ilə dərslik, dərs vəsaiti və tədris-metodiki ədəbiyyata rəy verilməsi;
- elmi tədqiqat işlərinin aparılması, tələbələrin elmi tədqiqat işlərinə rəhbərlik edilməsi;
- tamamlanmış elmi tədqiqat işlərinin müzakirəsi, onların istehsalata tətbiq edilməsi və nəşr edilməsi üçün rəy verilməsi;
- kafedra əməkdaşlarının tədris, elmi-metodiki və digər işlərinin fərdi planlarının hazırlanması və həyata keçirilməsi;
- respublikanın və xarici ölkələrin ali məktəblərinin ayrı-ayrı kafedralarının, professor-

müəllim heyətinin qabaqcıl iş təcrübəsinin öyrənilməsi və yayılması, gənc müəllimlərə pedaqoji təcrübə toplamaqda köməklik göstərilməsi;

- tədris prosesində müasir texniki vasitələrdən istifadə edilməsinə dair tədbirlər hazırlanıb həyata keçirilməsi;
- elmi-pedaqoji və elmi kadrların hazırlanması;
- kafedra əməkdaşlarının, həmçinin rektorluğun (fakültənin) tapşırığına əsasən digər iddiaçıların dissertasiyalarının müzakirə edilib rəy verilməsi;
- tədris texnologiyaları üzrə qabaqcıl təcrübənin öyrənilməsi və onlara elmi-texniki köməklik göstərilməsi məqsədi ilə müxtəlif müəssisə və təşkilatlarla əlaqələrin təşkil edilməsi;
- müxtəlif sahələrdə çalışan mütəxəssislərin ixtisaslarının artırılmasına köməklik göstərilməsi;
- Ali Məktəbin məzunları ilə daim əlaqənin təşkil edilməsi;
- elmi biliklərin təbliğ edilməsi.

5.7. Kafedraya rəhbərliyi qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada seçilən və ya təyin olunan kafedra müdiri həyata keçirir.

Kafedra müdiri:

- kafedra iclaslarını çağırır, onlara sədrlik edir, onların qərarlarını təsdiq edir;
- kafedranın işini planlaşdırır və təşkil edir, onun fəaliyyətinə rəhbərlik edir;
- hər il kafedranın fəaliyyəti barədə hesabat təqdim edir;
- ayrılmış əməkhaqqı fondu daxilində və kafedranın büdcədənkənar vəsaiti hesabına onun ştat tərkibinə dair təklif verir;
- fakültədə, ali təhsil müəssisəsində və kənar təşkilatlarda kafedranı təmsil edir;
- kafedra müdirinin müavinləri vəzifələrinə namizədləri təqdim edir;
- kafedranın fəaliyyətinə görə kafedranın kollektivi, fakültə, Ali Məktəbin Elmi Şurası və rəhbərlik qarşısında məsuliyyət daşıyır.

5.8. Ali Məktəbdə elmi-pedaqoji (professor-müəllim heyəti, elmi işçilər), mühəndis-texniki, inzibati, inzibati-təsərrüfat, tədris-köməkçi və digər heyətlər üzrə vəzifələr nəzərdə tutulur. Bu vəzifələrə təyinolunma rektor tərəfindən qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir.

6. TƏHSİL ALANLARIN, TƏHSİLVERƏNLƏRIN VƏ DİGƏR İŞÇİLƏRİN HÜQUQ VƏ VƏZİFƏLƏRİ

6.1. Ali Məktəbdə təhsilalanların və təhsilverənlərin hüquq və vəzifələri müvafiq olaraq Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu və digər normativ hüquqi aktlar və Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələr, Ali Məktəbin Nizamnaməsi və daxili intizam qaydaları, eləcə də işəgötürənlərlə təhsilverənlər arasında bağlanılan əmək müqavilələri ilə tənzimlənir.

6.2. Təhsilalanların hüquqları aşağıdakılardır:

- qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada Ali Məktəbə qəbul olunmaq;
- təhsil müəssisəsini, təhsilin istiqamətini, ixtisası, təhsilalma formasını və təhsil dilini sərbəst seçmək;
- dövlət təhsil standartına uyğun keyfiyyətli təhsil almaq;
- Ali Məktəbin tədris planlarına uyğun olaraq tədris fənlərini, semestrlər üzrə kreditlərin miqdarını, təhsilverənləri və tyutorları sərbəst seçmək;
- Ali Məktəbin mövcud infrastrukturundan (tədris-istehsalat, elmi tədqiqat, informasiya, mədəni-məişət, idman, sağlamlıq mərkəzlərindən, yataqxanalardan, kitabxanalardan və s.) istifadə etmək;
- müəyyən edilmiş qaydada ali təhsil müəssisəsini və ixtisasını dəyişmək;
- elmi tədqiqat fəaliyyəti ilə məşğul olmaq;
- fasiləsiztəhsil almaq;
- sağlamlıq üçün təhlükəsiz və zərərsiz təhsil şəraiti ilə təmin olunmaq;
- insan ləyaqətini və şərəfini alçaldan, insan hüquqlarına zidd hərəkətlərdən müdafiə olunmaq;
- müəyyən olunmuş qaydada təhsil müəssisəsində təhsilini müvəqqəti dayandırmaq;
- Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin müəyyən etdiyi qaydada biliyinin

yenidən qiymətləndirilməsini tələb etmək;

- ali təhsilin hər bir səviyyəsində qanunvericilikdə göstərilən hallar istisna olmaqla, yalnız bir dəfə pulsuz təhsil almaq;
- təhsil prosesinin təşkilində və idarə olunmasında fəal iştirak etmək, öz fikir və mülahizələrini sərbəst ifadə etmək;
- Ali Məktəbin elmi, ictimai, sosial və mədəni həyatında, elmi cəmiyyətlərin, dərnəklərin, assosiasiyaların, birliklərin və digər təşkilatların yaradılmasında iştirak etmək, eləcə də ölkə və beynəlxalq səviyyəli təşkilatlara üzv,olmaq;
- elmi-praktik konfransların, seminarların, yığıncaqların və görüşlərin, habelə təhsil həyatı ilə bağlı digər tədbirlərin keçirilməsində iştirak etmək;
- müvafiq qaydada təhsilin təmayülünü, təhsil proqramlarını seçmək;
- qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər hüquqları həyata keçirmək.

6.3. Təhsilalanların vəzifələri aşağıdakılardır:

- dövlət təhsil standartına uyğun bilik, bacarıq və vərdişlərə yiyələnmək;
- pedaqoji işçilərin şərəf və ləyaqətinə hörmətlə yanaşmaq;
- təhsil müəssisəsinin nizamnaməsinin tələblərinə riayət etmək;
- dövlət, cəmiyyət, ailə və özü qarşısında məsuliyyətini dərk etmək;
- təhsil sahəsində qanunvericiliyin tələblərinə, etik normalara və təlim-tərbiyə prosesi ilə bağlı qaydalara əməl etmək;
- qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər vəzifələri yerinə yetirmək.

6.4. Təhsilverənlərin hüquqları aşağıdakılardır:

- normal əmək, elmi-pedaqoji iş və təhsil şəraiti, müasir standartlara cavab verən texnologiyalarla təmin olunmaq;
- Ali Məktəbin Nizamnaməsinə uyğun olaraq, təhsil prosesinin təşkilində və idarə olunmasında fəal iştirak etmək;
- tədrisin formasını, metodlarını və vasitələrini sərbəst seçmək;

- şərəf və ləyaqətinə hörmətlə yanaşılmasını tələb etmək;
- Ali Məktəbdə vəzifə tutmaq və müvafiq hallarda seçkili vəzifələrə seçmək və seçilmək;
- ixtisasını artırmaq, yeni ixtisas almaq, staj keçmək, ixtisas və elmi dərəcəsini yüksəltmək;
- müəyyən edilmiş hallarda və qaydada mükafatlandırılmaq və təltif olunmaq;
- Ali Məktəbdə uzun müddət qüsursuz çalışan və onun elmi-pedaqoji həyatında mühüm xidmətləri olan professorlara aylıq əməkhaqqı və əlavələr, digər güzəştlər və imtiyazlar saxlanılmaqla, akademik və inzibati vəzifədən azad olunmaq şərtilə, məsləhətçi-professor vəzifəsini tutmaq;
- qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər hüquqları həyata keçirmək.

6.5. Təhsilverənlərin vəzifələri aşağıdakılardır:

- təhsil sahəsində dövlət siyasətinin həyata keçirilməsində iştirak etmək;
- təhsil proqramlarının mənimsənilməsini təmin etmək;
- təhsilalanlarla fəal vətəndaş mövqeyi formalaşdırmaq, onları vətənpərvərlik və azərbaycançılıq ruhunda tərbiyə etmək, müstəqil həyata və əmək fəaliyyətinə
- hazırlamaq;
- təhsilalanları elmi fəaliyyətə cəlb etmək;
- şəxsi nümunəsi ilə təhsilalanlarda Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyinə, Konstitusiyasına və qanunlarına, dövlət rəmzlərinə, Azərbaycan xalqının tarixinə, mədəniyyətinə, dilinə, adət və ənənələrinə, milli və ümumbəşəri dəyərlərə, cəmiyyətə, ətraf mühitə hörmət və qayğı hissləri aşılamaq;
- pedaqoji etika və əxlaq normalarına riayət etmək, müəllim nüfuzunu yüksək tutmaq, ziyalılıq nümunəsi göstərmək;
- təhsilalarfların şərəf və ləyaqətinə hörmət etmək;
- gəncləri fiziki və psixi zorakılığın bütün formalarından qorumaq, onları zərərli

vərdişlərdən çəkindirmək;

- ixtisas və elmi-pedaqoji səviyyəsini yüksəltmək, elmi araşdırmalar aparmaq, əlavə məşğələlər keçirmək;
- qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada attestasiyadan keçmək;
- qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər vəzifələri yerinə yetirmək.

6.6. Ali Məktəbdə akademik və inzibati vəzifələrin tutulmasının yaş həddi Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilir. Həmin yaş həddinə çatan pedaqoji işçilər akademik və inzibati vəzifə tutmamaq şərtilə, təhsil müəssisəsinin tədris və elmi fəaliyyətində iştirak edə bilərlər.

6.7. Ali Məktəbin inzibati, inzibati-idarəetmə, inzibati-təsərrüfat, mühəndis-texniki, istehsal, tədris-köməkçi və digər heyətinin hüquq və vəzifələri müvafiq qanunvericiliklə, Nümunəvi Nizamnamə, Ali Məktəbin Nizamnaməsi, daxili nizam- intizam qaydaları, eləcə də, işəgötürənlərlə təhsilverənlər arasında bağlanılan əmək müqavilələri ilə tənzimlənir.

7. ALİ MƏKTƏBİN MALİYYƏ-TƏSƏRRÜFAT FƏALİYYƏTİ

7.1. Ali Məktəbin əmlakı dövlət, Azərbaycan Respublikası Dövlət Nefit Şirkəti, hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən onun mülkiyyətinə və ya istifadəsinə verilən, eləcə də qanunvericiliklə qadağan olunmayan və bu Nizamnamədə öz əksini tapan fəaliyyətlər nəticəsində əldə edilən əmlakdan, o cümlədən ona məxsus əqli mülkiyyət məhsullarından ibarətdir.

Ali Məktəb mülkiyyətində və istifadəsində olan əmlakın saxlanılması, qorunması və ondan səmərəli istifadə edilməsi üçün məsuliyyət daşıyır. Ali Məktəbin əmlakının idarə olunması ilə bağlı fəaliyyətinə nəzarəti Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti və ya onun səlahiyyət verdiyi şəxs həyata keçirir.

Ali Məktəbin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi və genişləndirilməsi dövlət büdcəsinin vəsaitləri və büdcədənkənar vəsaitlər hesabına həyata keçirilir.

Ali Məktəb göstərdiyi xidmətlər (tədris, elmi tədqiqat, məsləhət-konsaltinq, müalicə-profılaktik, qonaqpərvərlik xidmətləri və digər xidmətlər) nəticəsində daşınar və daşınmaz əmlak, o cümlədən bina, avadanlıq, yeni texnologiya, nəqliyyat vasitələri, istehsal sahələri və s. əldə edə bilər.

Ali Məktəbin özəlləşdirilməsi qadağandır.

Ali Məktəbin büdcədənkənar mənbələrdən daxil olan vəsaitlər hesabına əldə etdiyi əmlak qanunvericiliyə uyğun olaraq onun mülkiyyətinə daxil edilir.

Ali Məktəbin istifadəsinə verilmiş əmlakın geri qaytarılması qanunvericiliklə tənzimlənir.

7.2. Ali Məktəbin inkişafına dövlət büdcəsindən və digər mənbələrdən vəsaitlər ayrılır.

Ali Məktəb mövcud qanunvericilik çərçivəsində öz nizamnaməsi ilə müəyyən edilmiş qaydada fiziki və hüquqi şəxslərə müxtəlif ödənişli təhsil xidmətləri göstərmək, sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmaq, hüquqi və fiziki şəxslərdən ianələr və könüllü yardımlar almaq hüququna malikdir. Bu mənbələrdən əldə olunan vəsait və digər əmlak Ali Məktəbə ayrılan vəsaitlərin miqdarına təsir göstərmir və o, Nizamnaməyə uyğun olaraq sərbəst istifadə edilir.

Ali Məktəbin əldə etdikləri mənfəət yalnız təhsilin inkişafına, təhsilalanların və təhsilverənlərin sosial müdafiəsinə yönəldilə bilər.

Ali Məktəbin maliyyələşdirilməsi təhsilin hər səviyyəsi üzrə müəyyən edilmiş maliyyə normativlərinə əsasən həyata keçirilir. Bu normativlər Ali Məktəbin kateqoriyasına uyğun olaraq, "Ali təhsil müəssisələrində yeni maliyyələşmə mexanizminin tətbiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2010-cu il 25 iyun tarixli 120 nömrəli qərarına əsasən hər bir təhsilalana düşən məsrəf məbləği nəzərə alınmaqla müəyyən edilir.

Ali Məktəb ödənişli təhsildən əldə olunan və digər büdcədənkənar vəsaitlərin xərclənməsi istiqamətlərini və işçilərin maddi həvəsləndirilməsinə ayırmaların xüsusi çəkisini sərbəst müəyyən edir, təhsilverənlərə və təhsilalanlara maddi yardımlar göstərir.

Ali Məktəbin inkişafına, təhsilalanların təhsil haqqının və təhsillə bağlı xərclərinin ödənilməsinə uzunmüddətli və fərdi kreditlər verilməsini, elmi tədqiqat işlərinin aparılması, doktorantura proqramlarının maliyyələşdirilməsi, beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi və digər məqsədlər üçün müvafiq qaydada qrantlar ayrılmasını təmin edir. Kreditlərin və qrantların verilməsi qaydaları və şərtləri müvafiq qanunvericilik aktları ilə müəyyən edilir. Dövlət təhsil və elmi tədqiqat üzrə qrantlar təhsil müəssisəsinin digər fəaliyyət sahələrinin maliyyələşdirilməsinə yönəldilə bilməz.

Dövlət təhsil sahəsinə investisiyaların, o cümlədən xarici investisiyaların cəlb edilməsi məqsədi ilə əlverişli investisiya mühitinin yaradılmasını təmin edir və bu məqsədlə sərmayəçilərə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada güzəştlər verir.

7.3. Ali Məktəb aşağıdakı mənbələrdən maliyyələşdirilir:

- qanunvericiliyə uyğun olaraq, dövlət büdcəsinin və yerli büdcənin vəsaitləri;
- ödənişli təhsildən əldə olunan vəsaitlər;
- hüquqi və fiziki şəxslərin, o cümlədən əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin, xarici hüquqi şəxslərin qanunvericiliyə uyğun olaraq verilən qrantları, vəsiyyət olunan vəsaitləri, ianələri və yardımları;
- müsabiqə əsasında dövlət tərəfindən ayrılan elmi tədqiqat qrantları;

- təhsil, elm, istehsal, məsləhət (konsaltinq) və qanunvericiliklə müəyyən edilmiş digər xidmətlərdən əldə etdiyi vəsaitlər;
- hüquqi və fiziki şəxslərin müqavilə əsasında mütəxəssis hazırlığı, ixtisasartırma və kadrların yenidən hazırlanması üçün ayırdıqları vəsait;
- dövlət orqanları tərəfindən maliyyələşdirilən məqsədli proqramlar və layihələr üzrə əldə olunan vəsaitlər;
- Ali Məktəbin mülkiyyətində olan fiziki və mənəvi cəhətdən köhnəlmiş avadanlığın, nəqliyyat vasitələrinin və təhsil məqsədləri üçün yararsız olan digər əmlakın satışından qanunvericiliyə uyğun olaraq əldə edilən vəsaitlər;
- Ali Məktəbin beynəlxalq əməkdaşlıq nəticəsində qanunvericiliyə uyğun olaraq əldə etdiyi qrantlar və vəsaitlər;
- qanunvericiliklə qadağan edilməyən digər mənbələrdən əldə olunan vəsaitlər.

7.4. Ali Məktəb əlavə gəlir əldə etmək məqsədi ilə qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada "Təhsil müəssisəsinin əlavə gəlir əldə etmək məqsədi ilə məşğul olmasına yol verilən sahibkarlıq fəaliyyəti növlərinin müəyyən edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2010-cu il 19 yanvar tarixli 10 nömrəli qərarı ilə müəyyən edilmiş sahibkarlıq fəaliyyəti növləri ilə məşğul ola bilər.Ali Məktəb Sahibkarlıq fəaliyyətindən əldə etdiyi gəlirlərdən sərbəst istifadə etmək hüququra -a ikdir. Bu gəlirlər bilavasitə təhsilin inkişafına və işçilərin sosial müdafəs~ə yönəldilir. Ali Məktəb sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirmək məqsədi ilə'qanunvenc ıklə müəyyən edilmiş qaydada hüquqi şəxslər yarada bilər və ya başqa huquqi şəxslərin fəaliyyətində iştirak edə bilər.

7.5. Ali Məktəb bilavasitə mənfəət əldə etmək məqsədi güdmür.

7.6. Ali Məktəbdə təhsilin dövlət təhsil standartına uyğun təşkil olunmaması nəticəsində təhsilalanların keyfiyyətsiz hazırlığı müəyyən edildiyi halda vurulmuş zərərin, o cümlədən təhsilalanların başqa təhsil müəssisələrində yenidən hazırlanması üçün zəruri olan xərclərin həmin Ali Məktəb tərəfindən ödənilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi tərəfindən yalnız akkreditasiya xidmətinin mənfi rəyinə əsasən məhkəmədə iddia qaldırıla bilər.

8. TƏHSİL SAHƏSİNDƏ BEYNƏLXALQ ƏLAQƏLƏR

Ali Məktəbin ali təhsil sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığı Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi və tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələr əsasında həyata keçirir. Ali Məktəbdə tədris prosesi Avropa Kredit Transfer Sisteminə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilmiş "Kredit sistemi üzrə tədrisin təşkili Qaydaları" əsasında təşkil edilir.

Ali Məktəb qanunvericiliyə və özünün fəaliyyət xüsusiyyətlərinə uyğun olaraq xarici ölkələrin elm və təhsil müəssisələri, təşkilatlar, beynəlxalq qurumlar və fondlarla birbaşa əlaqələr yarada, əməkdaşlıq haqqında ikitərəfli və çoxtərəfli müqavilələr bağlaya, təhsil sahəsində fəaliyyət göstərən dövlət və qeyri-hökumət qurumlarına (ittifaqlar, birliklər, assosiasiyalar və s.) daxil ola və əməkdaşlığın digər formalarını həyata keçirə bilər.

Ali Məktəb beynəlxalq səviyyəli birgə elm və təhsil layihələrinin hazırlanması, fundamental elmi tədqiqat və layihə-konstruktor işlərinin, elmi-praktik konfransların, simpoziumların keçirilməsi, tələbələrin, magistrlərin, doktorantların, müəllimlərin və elmi işçilərin mübadiləsi, iddia sənədi, patent və ya onlarla bağlı hüquqların özgəninkiləşdirilməsi və bu qəbildən olan digər fəaliyyətlə müvafiq normativ hüquqi aktlarla müəyyən edilmiş qaydada müstəqil məşğul olmaq hüququna malikdir.

Ali Məktəbin fəaliyyətinin keyfiyyətini yüksəltmək və beynəlxalq əlaqələrini genişləndirmək məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının mövcud normativ hüquqi aktlarının tələblərinə riayət etməklə, öz nizamnamələrinə uyğun, müstəqil olaraq xarici tərəfdaşlarla birlikdə ölkə daxilində və xarici dövlətlərdə müştərək struktur bölmələri (mərkəzlər, filiallar, laboratoriyalar, texnoparklar və s.) yaratmaq hüququ vardır.